

U 37/2021 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 vad gäller begränsningar av tillträdet till unionens vatten

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 5 juli 2021 till rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 vad gäller begränsningar av tillträdet till unionens vatten samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 26 augusti 2021

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

Konsultativ tjänsteman Orian Bondestam

JORD- OCH SKOGSBRUKSMI-
NISTERIET

PROMEMORIA EU/2021/0719

23.8.2021

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) NR 1380/2013 VAD GÄLLER BEGRÄNSNINGAR AV TILLTRÄDET TILL UNIONENS VATTEN

1 Förslagets bakgrund och syfte

Den 6 juli 2021 lade Europeiska kommissionen fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 vad gäller begränsningar av tillträdet till unionens vatten (COM(2021) 356 final).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 utgör grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken och inbegriper bestämmelser om tillträde till vatten, dvs. om rätten att fiska. Förordningens regler om tillträde till vatten bör fortsätta att gälla genom att de tidsbegränsade undantagen förlängs för en tidsperiod på tio år efter den 31 december 2022 fram till slutet av 2032.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Unionsfiskefartyg har lika tillträde till unionens vatten och till de fiskeresurser som omfattas av den gemensamma fiskeripolitiken.

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/20137 föreskrivs undantag från regeln om lika tillträde under följande omständigheter:

Medlemsstaterna får, i vattnen upp till tolv nautiska mil från baslinjerna, begränsa fisket till fiskefartyg som traditionellt fiskar i dessa vatten från hamnar vid den angränsande kusten.

Medlemsstaterna har också rätt att i vatten upp till 100 nautiska mil från baslinjerna för de av unionens yttersta randområden som avses i artikel 349 första stycket i fördraget, begränsa fisket till fartyg som är registrerade i de territorierna.

De befintliga reglerna om begränsat tillträde till resurser inom ett område av tolv nautiska mil från en medlemsstats baslinjer har gynnat bevarandet genom att begränsa fiskeansträngningen i de känsligaste delarna av unionens vatten. Tack vare reglerna har det också varit möjligt att bevara det traditionella fiske som vissa kustsamhällen är beroende av för sin sociala och ekonomiska utveckling.

De befintliga begränsningarna av tillträdet till de marina biologiska resurserna i vattnen kring de av unionens yttersta randområden som avses i artikel 349 första stycket i fördraget har bidragit till att bevara dessa territoriers lokala ekonomier, med hänsyn tagen till deras strukturella, sociala och ekonomiska situation.

De nuvarande undantagen avseende begränsningar av tillträdet till unionens vatten kommer att upphöra att gälla den 31 december 2022. Kommissionen föreslår att undantagen bör förlängas

U 37/2021 rd

med ytterligare tio år för att säkerställa kontinuiteten i de nuvarande skyddsåtgärderna och motverka rubbningar av den balans som har uppnåtts sedan den särskilda ordningen infördes.

Bilaga I till förordning (EU) nr 1380/2013 bör dessutom ändras till följd av Förenade konungarikets utträde ur Europeiska unionen och till följd av en gemensam begäran från Italien och Grekland avseende italienska fartygs tillträde till Joniska havet, Egeiska havet och Libyska havet.

I bilaga I till förordningen anges det för Finlands del att finländska fiskefartyg har tillträde till Sveriges territorialvatten inom ett havsområde på 4–12 sjömil avstånd från baslinjerna. Denna rätt gäller alla svenska territorialvatten, såvida de inte omfattas av andra begränsningar och förutsatt att de finländska fiskefartygen har tillgång till kvoter för de fiskbestånd som fångas i de aktuella områdena. Svenska fiskefartyg har på motsvarande sätt tillträde till Finlands territorialvatten inom ett havsområde på 4–12 sjömil från baslinjerna, och dessutom till territorialvatten på 3–12 sjömil avstånd runt Bogskär, som hör till landskapet Åland.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

Förslaget grundar sig på artikel 43.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, enligt vilken Europaparlamentet och rådet ska, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, upprätta bestämmelser som behövs för att uppnå målen för den gemensamma politiken för fiskeri. Förslaget avser ett område där unionen har exklusiv befogenhet, varför subsidiaritetsprincipen inte tillämpas. I fråga om val av instrument är det lämpligt att använda samma typ av rättsakt som den som ändras, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning. Tillträde till fiskevatten hör till den gemensamma fiskeripolitiken varvid användningen av artikel 43.2 är enligt statsrådet motiverat.

4 Förslagets konsekvenser

Förslaget har inga budgetkonsekvenser på EU-nivå eller nationell nivå. Om tillämpningen av ordningen för tillträde till vatten och tillhörande bilaga I inte förlängs skulle finländska fiskefartyg inte längre få fiska i Sveriges territorialvatten innanför gränsen på 12 sjömil, och på motsvarande sätt skulle svenska fiskefartygs verksamhet i Finlands territorialvatten förhindras. Dessa konsekvenser skulle för Finlands del vara negativa eftersom finländska fiskefartyg ofta fiskar nära Sveriges kust innanför gränsen på 12 sjömil, där förekomsten av strömming och vassbuk tidvis är bättre än i andra havsområden. Svenska fiskefartyg fiskar inte lika ofta i Finlands territorialvatten.

I 8 § 2 mom. i lagen om fiske (285/2015) anges det att ”fiskefartyg som är registrerade i Europeiska unionens medlemsstater har sådan rätt som anges i Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken att bedriva kommersiellt fiske i Finlands ekonomiska zon och inom Finlands territorialvatten”. I motiveringen till momentet i fråga (RP 192/2014 rd) anges de aktuella bestämmelserna i förordning 1380/2013 och grunderna för tillträde till vatten på följande sätt ”Tillträdet till vatten närmare kusten än tolv sjömil från baslinjerna är dessutom fram till år 2022 i bilaga 1 till förordningen begränsat till de medlemsstater som är varandras grannländer. Sålunda har t.ex. svenska fiskefartyg rätt att inom den svenska kvoten fiska strömming även i Finlands ekonomiska zon och inom Finlands territorialvatten ända till fyra sjömil från baslinjerna. Finländska fiskefartyg har motsvarande rätt i Sveriges ekonomiska zon och inom Sveriges territorialvatten samt i de andra medlemsländernas ekonomiska zoner i Östersjön.” Utöver i Sveriges vatten kan finländska fiskefartyg även fiska i medlemsstaternas alla ekonomiska zoner i Östersjön utanför gränsen på tolv sjömil räknat från baslinjerna. Finländska

U 37/2021 rd

fiskefartyg har aktivt bedrivit fiske i Östersjöns centralbassäng inom många medlemsstaters ekonomiska zoner. Detta har varit en konkret fördel som EU-medlemskapet har medfört för fiskerinäringen.

5 Ålands behörighet

Styrningen av fiskerinäringen omfattas enligt självstyrelselagen för Åland 1144/1991 av Ålands lagstiftningsbehörighet. I 2 § i självstyrelselagen anges det att ”landskapet omfattar det område som när denna lag träder i kraft hör till landskapet samt det territorialvatten som enligt gällande stadganden om gränserna för Finlands territorialvatten omedelbart ansluter sig till detta område”. Ålands landskapsregering har en representant i sektionen för fiske. Ålands landskapsregering stöder statsrådets ståndpunkt som nämns nedan.

6 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i Europeiska unionen

Ärendet har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Statsrådets ståndpunkt har samordnats genom skriftligt förfarande i sektion EU17 (fiske) den 19–20 augusti 2021.

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet förordar att kommissionens förslag antas i sin nuvarande form.